

Izgubili smo Janeza Justina

Darko Štrajn in Marjan Šimenc

Uredništvo *Šolskega polja* je moralo po dobrem letu, odkar nas je zapustil Janez Kolenc, dodati križec še k enemu imenu »Janez«, a to pot s priimkom »Justin«. To popolno naključje, ki dodeljuje neobstoječi pomen krutim in nespremenljivim dejstvom, samo še bolj izpostavlja absurd, kakršnemu smo ljudje vse prevečkrat izpostavljeni. Janez Justin je odšel, še preden je dosegel vrhunec svojega delovanja, in vsi mi, kolegice in kolegi na Pedagoškem inštitutu, sodelavci v raziskovalnem programu, na projektih in ne nazadnje v uredništvu *Šolskega polja*, smo nejeverno obstali, nezmožni misliti, kako se bo vse skupaj nadaljevalo brez njega.

Še pred nedavnim, pred kakim letom in pol, je na enem izmed sestankov uredništva utemljal zamisel o tematici vrste števil *Šolskega polja* pod skupnim nazivom *Koncepti edukacijskih ved*. V okviru raziskovalnega programa Edukacijske raziskave, ki poteka na Pedagoškem inštitutu do leta 2014, je ena od linij temeljnega raziskovanja namenjena reflektivnemu razvijanju, preverjanju, kritiki in reformulaciji temeljnih konceptov, ki opredeljujejo naše kompleksno raziskovalno polje, pa tudi premisleku tistih teoretskih perspektiv, ki danes določajo opredeljevanje ciljev vzgoje in izobraževanja. To raziskovalno početje že po sami logiki stvari poteka tudi v tistih oblikah teoretskega dialoga, ki ga pomenijo objave teoretskih člankov (razprav, esejev ipd.) Kot je razmišljal Janez Justin, bi šlo za neke vrste reflektirano diagnosticiranje stanja edukacijskih ved in njihove prepletenosti z drugimi družboslovnimi ter humanističnimi vedami (in kajpak, kjer je to smiselno in mogoče, tudi z naravoslovnimi znanostmi), za soočenje z njihovo vlogo v družbenem kontekstu, za ugotavljanje povratnih učinkov na njihovo epistemološko naravnost, pa tudi za refleksijo samoniklih pojmovanj, s katerimi se v splo-

šni javnosti poskuša razumeti kompleksen preplet družbenih sprememb in edukacije. Na podlagi svojega poznavanja jezikovnih zakonitosti, metodoloških problematik, vrste relevantnih teorij znanja in posebno izostrenega čuta za semantične nianse je Justin presodil, da je vloga naše revije, pač izhajajoč iz njene utemeljitve v zgodnjih devetdesetih letih, vedno znova na neki novi ravni precizprašati sam smisel ved, ki posredno ali neposredno uokvirjajo dejavnosti edukacije. Gotovo je, da so med koncepti, ki se danes kažejo kot relevantni, raznoliki in različno »vredni« pojmi: od tistih, ki označujejo temeljne spoznavne preboje, do vsakršnih modnih *catchwords* in ideološko zamegljujočih terminov. Letnik *Šolskega polja* 2012 je kar v dveh zvezkih od treh predstavil uresničitev uredniške ideje Janeza Justina. Seveda Justinova zamisel o okviru uredniškega dela v sedanjosti in bližnji prihodnosti s tem še zdaleč ni bila izčrpana in gotovo se bomo še ob vrsti izdaj naše revije spominjali njegovega prispevka – tudi tako, da bomo posthumno objavili še kaj, kar je ostalo na trdem disku njegovega računalnika. Tu naj opozorimo samo na širino njegovih zanimanj, ki so segala od antičnih pojmovanj vednosti do sodobnih teorij govornih dejanj, in na temeljna oglišča njegovega teoretskega dela, ki jih lahko opredelimo z nekaj ključnimi besedami: pojem vednosti, učbeniki, evalvacija, mednarodne primerjalne raziskave znanja. Iz tega je razvidno, da je rdeča nit njegove refleksije vprašanje vednosti in pogojev možnosti njenega prenašanja, se pravi vprašanje, ki je v jedru vsake teorije edukacije.

Ob nepričakovani smrti Janeza Justina je bilo objavljenih nekaj krajših in daljših zapisov, ki so opozorili na raznolike razsežnosti njegovega znanstvenega dela ter na njegovo nepozabno osebno pojavo. Tu želimo poudariti, da del njegove bibliografije, ki vsebuje zapise v *Šolskem polju*, prikazuje njegovo teoretsko širino in smisel za kritično strogost ter pretanjenost analitičnosti, kar nas navdaja s trdnim prepričanjem, da bo ime Janeza Justina neizbrisno vpisano v zgodovino slovenske humanistike in še posebej edukacijske misli.